

Abonamentul:

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., $\frac{1}{2}$ an
6 cor., $\frac{1}{4}$ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 fr., $\frac{1}{2}$
an 9 fr., $\frac{1}{4}$ an
4 fr. 50 cm.

Foia apare în fiecare
Sămbătă.

Unirea

Inserțiuni:

Un fir garmond:
odată 14 fl., a doua
odată 12 fl., a treia
odată 10 fl.

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în
Blaj.

Foaie bisericească-politică.

Anul XVI.

Blaj, 2 Iunie 1906.

Numărul 23.

Școalele naționalităților.

Politica de magiarizare se manifestă în două direcțiuni, dintre cari una tinde a se valora în sus, cealaltă în jos. În sus tinde a stoarce dela Coroană concesii din ce în ce mai multe și mai favorabile pentru rassa magiară, iar în jos, între diversele naționalități din patrie, tinde pe toate căile cuviincioase și necuviincioase a le asimila pe acestea și a le contopi în rassa magiară. Lupta în sus merge până la un loc, când zătignindu-se de puternicul veto al Coroanei înceată, fiind o lege a firii, că cel mai debil trebuie să cedeze celui mai tare. Dovadă este lupta inversunată purtată aproape doi ani de zile pentru limba de comandă magiară și teritor vama independent, care s'a terminat, cu capitularea celor, ce au inscenat-o, adecă a celor mai slabi.

Abia s'a sfârșit însă această luptă în sus, și să și da signalul în jos, unde sunt mai bune șanze de reușită, fiind noi naționalitățile mai slabi. Proiectele de legi școlare a lui Berzeviczy, pe cât a durat lupta cu Coroana, au fost luate dela ordinea zilei, și nouă ni-să părea că putem sufla mai liber, dar jarul a fost ascuns numai în cenușă și iarăș începe a da flacări.

În „Néptanítók Lapja“, organul ministeriului de culte și instrucțiunea publică Nr. 20. dela 17 Maiu a. c. un anumit Szabó Elemér din Deva sub titlul: „Nemzetiségi iskoláink rendezése“ sulevează din nou cestiunea școlilor noastre și din incidentul, că rezortul cultelor a ajuns în mâna unui politician, ca Apponyi Albert, își exprimă speranța, că și cestiunea școalelor naționalităților se va rezolva acum în sensul aspirațiunilor naționale magiare.

Dacă articolul Dlui Szabó nu s'ar referi în mod special la noi la români, și dacă nu l-ar ilustra într'un mod de tot fals, comparând școlile magiare din România cu școlile românești dela noi, poate că aș fi tăcut, însă văzând cât de tendențios și unilateral este d-sa în această scriere, nu pot ca să nu reflectez.

Noi jertfim milioane pentru creșterea învățătorilor nostri și susținerea școalelor noastre poporali. După împrejurări ne ridicăm edificii școlare corespunzătoare și pentru limba magiară și învățarea ei din partea elevilor punem cel mai mare pond. Manuale contrare statului nu folosim și ne conformăm întru toate legilor școlare existente și ordinațiunilor emanate dela auctoritățile noastre superioare competente. În schimb însă pentru aceste jertfe pretindem, ca școlile noastre să-și păstreze caracterul lor românesc cu limba de propunere românească, pe învățători să ni-deie preparandiile noastre și tot acolo să se și califice pentru oficiile lor, având numai să arete că sunt destoinici în de ajuns și pentru propunerea limbei magiare.

Dar iată ce pretinde dl Szabó Elemér: Nici mai mult, nici mai puțin, fără ca fie-care învățător de pe teritorul statului magiar să se numească: „magyar tanító“, iar numirea de român, slovac etc. să fie exclusă, și cel mult dacă lângă numirea de magyar tanító mai adauge caracterul confesiunii, căreia aparține, adecă gr.-cat., gr.-ort. etc. Apoi limba de propunere în preparandii și în școalele poporali să fie cea magiară, iar cea maternă să se restrângă la anumite oare pe săptămână și în fine, ca susceperea la cursurile preparandiali ale naționalităților să se facă de către inspectorii școlari regești, și examenul de calificatiune să-l depună înaintea unei comisii regnicolare, designată anume spre acest scop.

Când am cetit acestea, m'am alterat adânc în sufletul meu și mi-am pus întrebarea că oare ar fi cu putință un atare lucru? Combinând lucrul, am tras concluziunea. După ce limba de comandă și teritor vama independent nu s'au putut obține de sus, iarăș noi naționalitățile avem să fim date pradă molochului de magiarizare, noi suntem mai slabi și mai ușor pot să ne sugrume. Lupta oferită o vom primi, și dacă mai debili fiind, vom sucumba, cel puțin istoria, martora timpurilor, va spune urmașilor nostri, că ni-am făcut destul datorinții. Întâmplându-se atare

lucru, oare consult ar fi să mai susținem preparandii și să jertfim atâta pentru ridicarea de școli poporali și susținerea lor? Zic că nu, ci atunci se abicem cu totul și de odată de ele.

Credem tare însă, că cei chemați și cei buni ai nostri, ca totdeauna așa și acum, vor sări întru apărarea sfintei noastre cauze, gata fiind și noi a le urma în luptă până la extrem; iar Provedința divină, care de atâtea ori ni-a ocrotit și nu ni-a lăsat să perim, nici de data aceasta nu ne va lăsa.

Breșc, la 22 Maiu 1906.

Simeon Zehan
paroh gr.-cat.

PRIMUL CUVÂNT.

Vorbirea deputatului Dr. IULIU MANIU, rostită în parlamentul din Budapesta, în 21 Maiu n. a. c.

În ședința dietei din 21 Maiu la vorbirea-program a prim ministrului Wekerle în numele partidului naționalităților a luat cuvântul deputatul național-român Dr. Iuliu Maniu rostind după notițele stenografice din monitorul dietei, următoarea vorbire:

Iuliu Maniu: Onorată casă! (Strigări din stânga extremă: Să vină mai înainte! Nu auzim!).

Prezidentul: Mă rog de liniște Dilor deputați! Binevoți a vă ocupa locul.

Iuliu Maniu: Onorată casă! Fiind obiceiul în parlament, că de câteori guvernul își espune programul său singuraticel partide prin oratorii săi să-și desfășure atitudinea lor, î-mi permit și eu să iau cuvântul în numele partidului naționalităților din dieta țării, a cărui neînsemnat membru sunt. (Zgomot îndelungat. Vociferări în stânga și la mijloc: Nu este partid al naționalităților. Cine afirmă așa ceva, este trădător de patrie!)

Dvoastră negați existența partidului nostru cu toate că avem program; cu toate că suntem aci noi, cari suntem membrii acestui partid; cu toate că avem organizații de partid, și așa înainte tuturor oamenilor cu mintea trează ne prezentăm ca partid organizat. (Zgomot și contraziceri între kossuthiști).

Dar cu toate că DVoastră tăgăduiți existența partidului nostru... (Zgomot).

Un glas dintre naționaliști: Aunci și noi

tăgăduim pe a DVoastră! (Mișcări generale)
Strigări în stânga: trădătorii!

Iuliu Maniu: Noi susținem, că existența partidelor nu se poate discuta, și nu se poate discuta nici dreptul lor de a se valida. Noi vă vom documenta DVoastră cu fapte, că existăm ca partid și că ca atare nu vom înceta a promova binele națiunilor noastre și a patriei. (Zgomot lung. Strigări: numai o națiune există în patria aceasta. Trădătorii!)

Prezidentul: Vă rog, să fiți în liniște! Eu până aci nu am auzit nici o propoziție a oratorului: Așa zgomot faceți dlor deputați că prezidentul nu poate petrece după datorință cu atențiune predarea oratorului. (Așa e!). Prima datorință o avem deci, ca să ascultăm oratorii în liniște. (S'ouzim, S'auzim! Poștește mai înainte!)

Iuliu Maniu: Mi-ar plăcea foarte să pot vorbi delă așa un loc . . . (Zgomot mare și strigări: Poștește, vino mai înainte!)

Prezidentul: Onorată casă: Vă rog foarte să ascultați în liniște pe vorbitor. (Zgomot). În casa aceasta fiește-care are dreptul să-și spună părerile. Și toate partidele cu toți deputații trebuie se asculte pe vorbitori. (Zgomot).

Ludovic Hantaller: În contra națiunii n'are drept să vorbească. (Zgomot).

Prezidentul: Pe deputatul Hantaller îl îndrum la ordine; n'are drept să discute cu prezidentul. (Zgomot mare). Toate partidele, și fiecare deputat singuratic, au datorință a asculta pe fiecare condeputat. (Zgomot mare). Voiu fi silit în urma zgomotului mare să suspend ședința, pentrucă nu sunt în stare să aud pe vorbitor.

Iuliu Maniu: . . . care pentru DVoastră ar fi mai plăcut, dar Onorată Casă, așa cred, că nu e de interes că de unde vorbesc, ci că ce spun. (Așa-i!) Iar aceea ce spun, o

spun sincer și din inimă. Mărturisesc, că am așteptat cu multă curiozitate acest program, ce a binevoit a ni-l desfășura dl ministru-prezident. Cele spuse le-am auzit decepționat, decepționat, zic, pentrucă cunoscând caracterul de tranziție al guvernului acestuia, și cunoscând datorințele legate la îndeplinirea cărora s'a angajat, am fi putut aștepta cu tot dreptul, ca în privința felului de îndeplinire a acestor datorințe, să ni-se spună mai detaliat și mai multe. (Strigări: Nouă ne-a fost destul). Nouă și țării însă nu ni-e destul. (Zgomot mare. Prezidentul sună!)

Guvernul actual afară de îndeplinirea lipselor statului, a primit și li s'a dat sarcina de a rezolva chestia votului universal, și guvernul și-a luat angajamentul de a deschide șanțurile constituției pentru păturile lungi ale poporului, dar domnul prim-ministru tocmai desfășurarea acestor idei importante le-a lăsat în vâlul întunerecului. (Strigări: Nu-i așa! Să auzim!)

E aproape un an de când s'a pornit lupta, a cărei singur rezultat vădit este ajungerea pe tapet a chestiei votului universal. — Sub deviza votului universal să înțeleg însă diferite lucruri și să propun diferite modalități de rezolvire. — Între astfel de împrejurări este la loc, și cred, că era datorința dlui ministru-președinte, a dezvolta înaintea noastră, că din diferite concepțiuni ce să profesează sub idea votului universal, cari sunt acelea, pe cari dânsul le acceptează și pe cari dintre ele voește să le ducă la îndeplinire? (Zgomot: Președintele sună). Atunci când domnul ministru-președinte a declarat, că proiectul de lege despre votul universal voiește să-l introducă pe baza ideilor democratice, și noi l'am aprobat; dar când dl ministru a mai adăugat — dacă am înțeles bine, — că vo-

este să deschidă șanțurile constituției pentru aceia, cari au destulă capacitate pentru asta . . . (Strigări: cari sunt chemați! Președintele sună. Să auzim!) . . . și pe cari guvernul li află capace: atunci în cadrele interne ale acestei idei își permit o astfel de latitudine, pe care noi nu o putem primi și care ne-a îndemnat să revocăm aprobarea noastră. (Mișcare. Zgomot). Trebuie să revocăm deci încredere față de guvern în prima linie pentrucă, noi, naționalitățile suntem deați cu aceea, că la introducerea principiilor de altcum salutare, tocmai acelea idei generale au fost date de minciună. (Zgomot mare. Strigări: Nu-i adevărat. Președintele sună).

Afară de aceasta mai e o împrejurare, care mă îndeamnă, să fiu cu neîncredere față de programul înaintat, și anume împrejurarea, că dl ministru-președinte nici cu un cuvânt n'a amintit, că va executa cu dreptate și obiectivitate legile fundamentale ale țării. (Zgomot mare și strigări din partea stângă: Aasta se înțelege de sine!)

Ași afla-o natural aceasta, dacă legile țării ar fi într'adevăr executate. — Dar, durere noi am obicinuit a vedea, că legile nu se execută. (Mișcare și zgomot în stânga. Deputatul Stimegy Vilmos mereu intrerupe).

Prezidentul: (sună): Tăcere dlor! Pe dl deputat Simegyi îl provoc să asculte în liniște pe orator.

Iuliu Maniu: Onorată casă! dl ministru-președinte a aflat de bine să accentueze, că va respecta legile fundamentale ale Croației. Dacă dl ministru a aflat de bine să accentueze deschilinit aceasta, atunci și noi putem să așteptăm cu drept cuvânt . . . (Zgomot mare în toată casa. Strigări: Pe cire înțelegi sub „și noi“?)

Președintele: Onorată Casă! (Zgomot. Să auzim!) Așa să vede, că dl deputat-

FEUILLETON.

Patruzeci de ani.

*Ridicați cu toții cântece'n chimvale,
Glasuri de-alăută să răsună'n cor!
Mare este partea moștenirii tale
Și'n triumf gătită hotărâta-ți cale,
Vrednice popor!*

*Dumnezeul nostru stavilă hotarul
Cât ne-a fost prin veacuri spre'ncercare dat
Plin peste măsură când văzu paharul,
„Voiu veni, El zise, să sfârșesc amarul
Celui încercat“.*

*Ridicați cu toții cântec de mărire,
Că schimbat e drumul mănoasei sorți!
A sosit dorita zi de mântuire
Și-a adus viață celor ce'n perire
Se crezură morți.*

*Că vorbeau dușmanii căți ne înconjoară:
„Neamule române, nu simți tu că treci?
Apele'necării vezi cum te'mpresoară,
Și te-asemeni celui ce'n mormânt scoboară
Spre-a fi mort în veci!“*

*Ridicați cu toții cântece'n chimvale,
Că dezartă fost-a bucuria lor!
Lumea'n treagă umpl'o chioțele tale
Spre-a vesti sosirea zilei triumfale,
Vrednice popor!*

(„Albina“)

G. Coșbuc.

Ivan Bender.

— Povestire după V. Vondermühl. —

E o istorie minunată aceasta, cu Ivan Bender, și ți-o spune ori-ce țaran din voivodatul Lublinului . . .

Era într-o după-amiază de vară din 1851. Cerul vânat se boltia sus, plin de lumină, de-asupra voivodatuului polon al Lublinului. O liniște adâncă stăpâna în arșița demolită a soarelui de vara peste casele Cholmului, pitit la marginea unei păduri. Numai din când în când câte un lătrat de câne, rămas paznic al singurătății, intrerumpia ici-colo tăcerea mută a satului.

La porțița unei case acoperită cu scânduri stătea o femeie tină, ținând în brațe o copilă de vre-o trei ani; își aștepta bărbatul, care încra la o herestrea îndepărtată și avea să soscască cu trenul de sara.

Era ziua de plată astăzi. Privirile îi alergau cercetătoare de-alungul șoselei, care se perdea ca o dungă galbenă departe printre livezile verzi. De-odată privi apoi în jos, pe uliță; un drumeț plin de prav și îndoit sub povara boccelei, ce purta în spate, se apropia ostent de casa lor.

„Bună sara, mămucă“, zise drumețul, oprindu-se în fața casei, și privind femeia cu ochi întrebători. Era un bocceangiu, de vre-o 25 ani, subțirel, dar vânos; bogatul păr blond ce-i eșia de sub căciula apăsată pe ochi, îi încunjura fruntea ca o cunună, și fața lui îl arăta a om cinstit. Un caftan larg, prăvuit, îi acoperia îmbrăcămintea.

Se așeză apoi zimbînd pe lavița dela porțiță, și împingând căciula pe ceafă, își

șterse cu dosul mării sudorile de pe frunte; și tot zimbînd, începă a-și desfăce marfa.

„Nu te mai osteni în zădar, omule! Nu te mai osteni. — Astăzi n'am nici o copeică la casă.“

„Nu-i nimica, mămucă“, nu-i nimica; lăsa-l numai pe bietul Ivan să se odihnească o leacă; l-a obosit drumul lung și năduful soarelui.“

„Uita-te numai, uită-te!“ Incepă iar peste cât-va timp. „Ce fețe minunate are postavul asta! Bucata ce mi-a rămas, ți-ar fi tocmai de ajuns pentru o rochie.“

Femeia se apropie, cu înare aminte.

„Cărți vechi, chipuri, arme de demult, ori ce unelte vechi, de cari acum nu te mai poți folosi, cumpără Ivan bucuros. De bună samă vei fi având pe la casă ceva de alde acestia.“

„Nimic din toate câte spui“, răspuse femeia. „Știu toate unghetele casei mele, dar unde aş putea afla eu comori să plătească cât haina ce-mi areți? — Noi mulțămim lui Dumnezeu și tuturor sfinților, dacă avem ce ne trebuie de pe o zi pe alta.“

„Poi, atunci un păhar de apă rece, fă bine. Mi-a uscat grumazii năduhul asta, și până în satul vecin mai e cam multșor.“

„Apă, câtă vrei!“ răspuse femeia.

Așeză copila, o băiețică oacheșe, cu floare în obraz, pe laviță, dându-o în grija bocceangului, și trecu în curte, să aducă apă proaspătă din fântână.

Copila, la început sfioasă, încetul cu încetul se apropie tot mai mult de Ivan. Ochii acestia se opriră de-odată, plini de mirare, la grumazii copilei. Băiețica purta o salbă de mărgăritare.

vorbitor nu e în clar, cu legile fundamentale ale țării. (Strigăte: Așa-i!) Și crede, că naționalitățile de aici sunt în aceleași relațiuni cu Ungaria, ca și Croația față de Ungaria. (Zgomot mare și protestări din partea naționalităților). Pretind, ca să nu întrerupeți cuvintele președintelui. (Aprobări în stânga). Aceasta e prima condițiune, căci în caz contrar voi fi silit să aplic regulamentul casei față de aceia, cari nici pe președintele nu vreau să-l asculte. (Aprobări).

Eu rog deci pe domnul deputat, ca să se conformeze legile noastre fundamentale și să nu peardă dinaintea ochilor acestea legi nici în cursul vorbirii sale. (Aprobări lungi.)

Iuliu Markos: România-mare, până la Tisza, le-ar trebui astora! (Zgomot).

Iuliu Maniu: Bine știu, că nu-mi este permis să comentez zisele dlui președinte, tocmai pentru aceia mă acomodez...

Lengyel Zoltár: Va fi bine să înveți a cunoaște regulamentul casei. (Zgomot).

Iuliu Maniu: Numai aceia declarațiune vreau să o fac, că n'am confundat instituțiunile de drept public ale țării... (Zgomot în stânga.)

Alexiu Papp: Nu discuta cu președintele! (Zgomot mare).

Iuliu Maniu: ... cunosc bine legile, cari statorcesc relațiunea noastră cu Croația, dar cunosc și celelalte legi fundamentale ale țării, cari au fost și sunt chemate a asigura organic dezvoltarea țării acestea, dar acesta din urmă nu s'au executat. Eu aceia am zis și susțin neclintit și acuma, că pe cum a aflat domnul ministru-președinte, de lipsă, ca să asigure executarea legilor fundamentale, referitoare la Croați, tot așa, — cred eu, aveă datorința să se declare și în ce privește o altă lege fundamentală, cea referitoare la

egala îndreptățire a naționalităților cuprinsă în articolul 44. din 1868... (Zgomot mare).

Președintele: Rog liniște! Poștește continuă!

Iuliu Maniu: ... și să declare, că și aceasta lege o va executa conștientos. (Mișcare). Noi nu avem încredere (mare zgomot) față de acest guvern, pentru-că vedem, că acest guvern stă în serviciul aceluiaș sistem de guvernare, care dela 1867. Incoace ține încătușate validitatea acelor puteri, naturale, cari într'adevăr susțin țara aceasta. (Zgomot mare). Pentru-că servește acelaș sistem de guvernare, care dela 1867 conduce destinele țării acesteia spre nefecirea ei, și care nu să poate altfel caracteriza decât cu cuvintele: *dominațiunea exclusivă de rasă și de clasă*. (Mare și lung zgomot. Vii aprobări între naționaliști.)

Fiindcă domnul ministru-president chiar și atunci, când promite proiectul de lege referitor la votul universal, care ar trebui să steie în serviciul principiilor celor mai democratice, declară, că această lege asemenea va servi caracterului național al acestui stat; fiind-că din trecut știm, că ce însumă caracterul național al statului... (Zgomot mare. Strigă-te la kossuthiști: Înseamnă unitatea națională!)

Bela Kelemen: Aici nu există, decât națiune unitară magiară!

Iuliu Maniu: ... fiind-că noi știm din tristele experiențe a trecutului, că această lozincă însumă tendența contopirii noastre etnice în rasa magiară... (Mare și nesfârșit zgomot. Deputatul Sümegi Vilmos întrerupe mereu).

Președintele: Rog liniște! (Mare zgomot. Strigăte: Să auzim pe președintele!) Pe deputatul Sümegi îl rog din nou să nu conturbe oratorul cu continue întreruperi.

Iuliu Maniu: ... fiind-că durere din

trecutul nu prea îndepărtat știm și aceea, că sub lozinea statului național magiar voști a împedeca validitatea naționaliștilor; și fiind-că din fiește care părțică a vorbirii de program a dlui ministru-president răsună această lozincă: noi deși vedem unele bune intențiuni în părțile mai neînsemnate a programului lustruit al guvernului, nu putem fi cu încredere față de acest guvern în deosebi nici pentru aceia, pentru-că din programul cultural al său reiese în deosebit aceia tendență de magiarizare, care împedecă fericirea adevărată a țării și dezvoltarea justă a popoarelor ei. (Mare zgomot. Vii aprobări între naționaliști. Vehemente întreruperi la kossuthist: Asta nu-i strică guvernului!)

Noi declarăm, că nu suntem pentru guvern aici, ci pentru binele poporului. (Mare zgomot.)

Markus Gyula: Agitatori și răsvrățitori!

Președintele: Onorată casă! Fiește-care deputat are dreptul să-și ceară cuvântul și să critizeze vorbirea ce a auzit-o. Dar nime n'are dreptul, ca cu continue intoleranță și întreruperi să conturbe pe orator. (Aprobări.) Am datorința ca să apăr aici libertatea cuvântului, și așa cred, că majoritatea are în primul datorința, ca să premeargă cu exemplu bun. De ce este mai mic un partid, de aceia trebuie ascultat cu mai mare atențiune, și cu atât mai puțin este îndreptățită ținuta agresivă a majorității.

Mezőfi Vilmos: Să trăiască președintele!

Iuliu Maniu: Fiind deci noi pentru popor aici de sine să înțelege, că ne vom ține de datorința ca toate intențiunile, toate faptele și toate proiectele guvernului, cari într'adevăr vor premări interesele poporului și vor servi binelui acestuia, să le părtinim. Dar declarăm tot odată, că în contra tuturor acelor intențiuni și fapte ale guvernului, cari vor fi contrare intereselor adevărate ale po-

Lui Ivan ochii îi străluciau. Fața i-se schimbă, — dar numai pentru o clipită, căci acum se reînțorcia femeia dela fântână.

„Bea, Ivane, și să-ți fie de bine!“

„Bogda prost!“ zise Ivan, și beu. Apa îi mai recori. Dar o altă sete încep să ardă acuma în el. — El însuși se miră de tonul drăgălaș, în care vorbi:

„Ce băiețică drăguță ai, mănușă! Dumnezeu să ți-o ție, că cu mare dar te-a îmbucurat. — Să fii sănătoasă fetiță“, zise, golind al doilea păhar.

El luă copila pe genunchi, dezmiertându-o.

„Uită-te, ce salbă frumoasă ai la grumazi“ vorbi mai departe, în acelaș ton. „Nu mi-o dai mie?“

Egoistă, ca toți copiii, fetița nu voia să știe nimic despre așa ceva; mâniașă, cerca să se departe de omul, care voia să aibă ceva de al ei.

„Salba își are povestea ei“, încep, povestind, mama, în vreme ce deslega mărgelele dela grumazul copilei. Le-a aflat moșul fetiței într'un pelerinaj la Kiev, în iarbă, lângă drum aproape de marginea orașului. Împrejurarea aceasta l-a făcut să țină foarte mult la salba, care o grijea ca un talisman, și n'ar fi dat-o pentru cât bun e pe lume.“

Dădă apoi salba lui Ivan, care o luă nepăsător în mână, zură mărgelele și i-o dete iar înapoi.

„Tatăi, fi iertat,“ — și-și făcu cruce, talismanul nu i-a adus norocul așteptat. Tot cu mai multă zdrobă și muncă și-a trăit viața, — și, pe cum vezi, până acuma

nici noi n'am gustat din binecuvântarea mărgelilor. După moartea lui ani de-a rândul a zăcut ascuns într'un scrinaș, de unde mai deunăzi a ajuns iar la lumină și acuma e jucăria cea mai plăcută a copilei.“

Pe furis, Ivan privia într'una salba. Mii de gânduri și planuri ferbeau în capul lui, unul însă rămânea totdeauna deasupra, ca o lună, ce se luptă cu valurile, dar se avântă tot de-asupra lor.

— Zece mii de ruble! — Cam într'atâta prețuia el salba. Câtă deosebire între posederea și neposederea unei atari sume. — Hei, viața i-ar fi atunciș raiul pe pământ! — ... Dar principiul, de care a fost condus până acuma în meseria lui a fost: cinstit! Să se lapede de el acum, el, care până acuma s'a târât cum s'a putut prin viață, dar s'a târât totdeauna cinstit. Să se....

Mormăi câte-va cuvinte neînțelese, și, deșteptându-se din visare, zise:

„Ca să se îplinească dară totuși cât de cât cuvântul tatălui, că talismanul va aduce noroc, hai' dar, să-ți cumpăr eu salba; fie a Diale pentru ea postavul, ce ți-l'am arătat mai adineaori.“

Femeia rămase uimită.

„Ce-ți va folosi o salbă de mărgel?“ zise ea. „Dia tot atât de puțin o vei putea întrebuința, ca și noi.“

„Tot șavul își găsește peteclul“, îi tălcui Ivan, — „și marfa încă își dă în urmă peste cumpărător.“ — Întinse apoi din nou stofta pistriță înaintea femeii; colorile vii par'că îi sfredețeau ochii. Cât de bine iar prinde o rochie nouă chiar acuma! Și se gândi, ce mustră va face bărbatul său, când îi va spune, cât de lesne și-a câștigat-o.

Schimbul era făcut, și ea dădă lui Ivan salba, care dispără în curând în buzunarul larg al caștanului.

O dulce mulțumire umplu pieptul lui Ivan.

Și după ce ajunse acum la ce doria, pără că își aduce de-odată aminte, că e târziu.

Scoase ceasul din buzunar și privi lung. — „Șapte ceasuri!“ striga plin de mirare. — „Doamne, cum trece vremea!“

Își adună în grabă marfa și se sculă să plece. Dădă întâiu copilei, care plângea încă după mărgelile, cari nu le mai aveă, — câte-va jucării ieftine, cari o împăcară în curând; întinse apoi femeii mâna, și mai bonbănind câte-va cuvinte de rămas bun, îndoi sub povara bocceleii, porni cu paș îndesat, pe drum în sus.

(Va urma.)

Cărți postale ilustrate,

cu vederi din Blaj. 5

Bucata 6 fileri. — Suta 5 cor. franco.

porului, și cari vor fi chemate a servi singur intereselor unei rase și în contra tuturor acelor fapte ale guvernului, cari vor avea tendința de a împedea validitatea și dezvoltarea socială, economică și politică a celorlalte naționalități din țară, vom începe și vom dezvolta cea mai energică, cea mai conștientă și cea mai bărbătească luptă, fără nici o considerație. (Mare zgomot. Aprobări vii și îndelungate la naționaliști.)

Onorată Casă! Punctul de plecare al politicii noastre este, ca fiește care popor al țării acesteia, să-și aibă în statul acesta condițiunile dezvoltării economice, culturale și politice. Scopul nostru este validitatea acestui punct de vedere principal, și prin urmare fiește-care faptă a acestui guvern, care va fi contrare acestui principiu politic al nostru va întimpina din parte-ne cea mai energică împotrivire.

Onorată Casă! Nu acuma este timpul ca să critizez singuraticile puncte ale programului prezentat. Chiar pentru aceasta mă mărginesc a accentua singur punctul nostru de vedere principiar și a ruga pe stimatul guvern, ca să nu întrelase validitatea acelor principii politice, cari singure sunt în stare a promova fericirea și înaintarea acestei țări, dar să o facă aceasta nu numai pentru o naționalitate și numai pentru o pătură socială, ci pentru toate individualitățile etnice, și toate popoarele țării acesteia și pentru toate clasele sociale, cari compun țara aceasta, ca deopotrivă să se asigure pentru toți dezvoltarea politică, economică și culturală. Deoarece însă acest principiu nu-l văd îndestul accentuat în vorbirea de program a dlui ministru-president, noi nu putem avea încredere în guvernul, ce ni-s'a prezentat. (Vii aprobări și aplauze din partea naționalităților. Oratorul este felicitat.)

„Învățământul popular“. — Citind replica dlui învățator N. Bozga din Nr. 21. al „Unirei“, la articolul meu publicat sub titlul de mai sus, sunt constrâns a face o scurtă reflexiune și aceasta pe motiv ca să pun capăt unor bănueli.

1. Nici prin gând nu mi-a trecut, să ridic acuze contra corpului învățătoresc, pe care după vrednicie totdeauna l-am respectat foarte mult. Nu numai, dar am fost pretin sincer învățătorilor, harțat de muncă și inhibitori de școală. Mai mult, unde mi-s'a dat putința, i-am sprijinit, ajutat, atât în cele spirituale, cât și cele materiale.

2. Sub expresiunea „simbriași“ am înțeles și înțeleg pe toți acei factori de educațiune, cari au chemare și însărcinare a lucra pentru cultivarea poporului, dar nu-și implinesc datorința.

3. Replicantele arată și mai temeinic pe cei, cari ar trebui să-și facă datorința pe terenul învățământului popular, dar nu o fac, fie din leme ori alte afaceri private. Aceștia trebuie constrânși cu ori ce mijloace aspre să-și facă datorința. Și aceasta așa ar fi bine și corect.

4. Prea temerară este afirmațiunea: „nici autorul articolului nu-și implinește această sfântă datorință“. Așa se vede, Dea să înțeleas năi n'a pătruns cele de mine spuse. Eu n'am zis afirmative, ci numai ca exemplu, ca să se spună câte ceasuri s'a făcut prelegeri dintr'un studiu și altul. Astfel n'am susținut, că eu propun

religia și biblia în 16 oare pe lună. Dar adevărat este că fac 16 oare pe lună, lucru, care-l pot dovedi cu registru de prelegere. Afacerea se esplică așa: Învățătorul de aci este ambulant și având eu două zile libere ori disponibile pe săptămână, aceste le folosesc pentru instrucțiunea religioasă. Cred că lucrul este deplin lămurit.

5. N'a priceput replicantele nici pasajul: „nici 50% dintre școlile noastre, nu corăspund nici celei mai modeste așteptări.“ Am zis că școlile nu învățătorii. Deci conclusia Dsale: „că învățătorii români fără excepție nu merită pâne și adăpost pentru tândălia“ nu mi-se poate pune în calculul meu. Sub școlile eu înțeleg factorii chemați a o duce în deplinire instrucțiunea, de sus până la ultimul senator școlar.

6. Am fost, sunt și voi fi pentru respectarea și îmbrășosarea învățătorilor de cătră toți inteligenții noștri. Nu numai, dar sunt vesel, să pot avea la masa și în familia mea pe învățător. Persoana, care nu știe respecta factorii educativi după modesta mea părere, nu este nici inteligentă nici cultă.

Fără îndoială preocuparea noastră principală trebuie să ne fie școala, fără care nu putem progresa, fără care toate svircolirile noastre naționale, culturale, materiale sunt lucruri zădărnice. Un popor numai prin învățatură se poate scoate din întunec la lumină, din nepăsare la muncă, din apatie la pretenziune și ambiție.

În urmă pot declara că aș fi foarte vesel, să vorbim și lucrăm cu temein în asta direcțiune, ca prin ori cari mijloace să dăm un mers mai regulat și firesc învățământului popular. — I. Costin, paroh gr.-cat.

Electorale. — Alegerea dela Dobra, săvârșită săptămâna trecută, s'a făcut tot în defavorul nostru. Cărmuirea a ținut cu ori ce preț să-și arete dragostea sa față de români și libertatea alegerilor, trimițând aproape de fie-care alegător câte doi gendarmi sau husari, cari apoi și-au știut face datorința, împedecând prin tot felul de mijloace reușita candidatului român. Astfel, s'a dovedit cu câtă sinceritate a promis actualul guvern, că alegerile din anul acesta nu vor fi de loc presionate din parte oficială.

Alegerile deputaților Popovici (Lugoș), Petrovici (Zorlent) și Bredicean (Bogșa) sunt atacate la comisia parlamentară, — asemenea a lui Maniu și Vajda, pentru defecte formali.

Br. Nako, fiind numit, guvernator la Fiume, a abzis de mandatul de deputat, iar br. Stoianovici e vorbă că va fi numit fișpan. Amândoi aceștia au fost aleși în cercuri electorale românești. Sperăm că vor fi puși din nou în candidatură advocații Vladimir Spătar și Nestor Oprean, și alegătorii români din nou și încă cu mai mult entuziasm se vor grupa în jurul lor.

CORESPONDINTE. Serbările dela București.

— Raport special al „Unirei“ —

E a doua oară când pășesc pe pământul României libere. Sentimentele ce mă copleșesc nu pot fi rânduite și puse pe

hârtie, ele isvorăsc în prisosință din clipita când văd fălfăind primul tricolar românesc, pe care gendarmul n'are voie să-l sechestreze, și continuă meren când zăresc în fuga trenului vilele ce se înșiruesc dela Predeal până la Sinaia. Când ajung la București e deja sară. Simpaticul corespondent al nostru, dl. Delarupe mă așteptă spre a mă găzdui la casa sa, așa de primitoare pentru ardelenii pribegiți prin România.

A doua zi e Dăminecă. Ascult liturgia în capela unită dela Seminarul catolic, și fac reverințele Msgr. Netzhammer, arhiepiscopul de București care foarte afabil, îmi spune, că va veni încă anul acesta la Blaj, spre a cerceta pe Escelența Sa Dl. Metropolit al nostru. După prânz la 2^{1/2}, e al treilea concert al societății corale „Carmen“, de sub conducerea măestrului Kiriac. Intre punctele din program „Doina din Bihor“ și „Mănăstirea Argeșului“, ale iubitelui nostru profesor de muzică Jacob Murășian. Iată adevăratul motiv, care m'a îndemnat să merg cu câteva zile mai curând în capitala țării: dorul de a auzi interpretate aceste giuvaere de muzică națională ale distinsului nostru compositor. Deși la oarele 3, se începeau cursele de cai la șosea, unde se îndatina să ieie parte toată aristocrația bucureștiana, marea sală a Ateneului e dicsită și nu s'a mai aflat nici un bilet. În logia regală apare chipul așa de luminos al albei regine, cu ochii plini de schinteieri și fața surizătoare. Ea e însoțită de damele de onoare Bengescu și Poenariu. Aclamări generale salută pe suverana poetă, care s'a rupt de societatea Curtii spre a asculta pe un nepretențios măiestru de muzică, venit din colo de Carpați. O atențiune atât de delicată cât ne umple pe ardeleni de mândrie, iar pe cei prezenți de stimă față cu compositorul dela Blaj.

Se cântă p. 1. done coruri de Porumbacu și Kirchner și apoi la dorința Reginei se trece la p. 5 și se cântă partea I. și II. din „Mănăstirea Argeșului“, atât de cunoscuta baladă alui Alexandri, aranjată pentru soli, cor și orhestră. Nu încerc să descriu muzica acestei piese ce e neîntrecută, constat cu multă satisfacție, că sub tot decursul interpretării o atențiune încordată se cetea pe fețele întregului public, M. Sa Regina cu lacrimi în ochi a dat semnalul aplauselor la terminarea părții I iar la a II. viu emoționată a invitat în loja sa pe compositorul aclamat neîntreput de public și dându-i mâna l'a felicitat foarte călduros exprimându-și dorința să-l revadă cât mai curând spre a auzi și partea a treia. Ziarele toate s'au întrecut a aduce cele mai elogioase apretieri asupra acestui concert, dând expresie nădejdi, că prin „Mănăstirea Argeșului“ muzicii române i-se deschid noi orizonturi și compositorilor români un câmp nou, în care vor putea să-și arete puterile. Regret, că nu pot reproducce aci vocile de presă le resum în irasa: profesorul Mureșanu a făcut fală Blajului cu compoziția aceasta.

Și apoi Regina s'a depărtat în mijlocul unor ovațiuni cum se îndatinează oamenii a face acelora, ce stau foarte aproape de inima lor.

Foarte mult a plăcut și Doina din Bihor, iubitelui nostru compositor, a fost din nou aclamat și piesa — singură, — a trebuit să fie bisată.

Cu laudă trebuie să pomenesc aci de zelul directorului Kiriac, a dnei Micioara, artiștii: Băjenaru, Niculescu, Saxu și Căprița, cari prin vocile lor atât de plăcute au ridicat și mai mult frumșeta cântecelor naționale.

Ca un semn de osăbită gratie măestrului Murășian, a fost invitat Lunia trecută la Palat și a asistat la audițiunea musicală din apartamentele Reginei.

Serbările jubilară de 40 ani de domnie a Regelui Carol s'au început Marți sară. Cu o zi mai înainte s'au deschis sesiunea esraordinară a Corpurilor legitimoare. Me-

sagiul de tron a fost cetit de ministrul preșident Cantacuzino. Regele mulțumește poporului românesc, care l-a ajutat în acești 40 ani de domnie și „mai ales gândul Meu merge către cei, cari nu mai sunt printre noi și înainte de toți către cei, cari pentru asigurarea neastârării și făurirea Coroanei, care stă pe capul Meu, au trecut la nemurire în câmpiile de cinste și de slavă.”

Senatorii și deputații au subliniat cu aplauzele lor calde și adânc simțite cuvinte ale mesagiului.

Marti sara, drapelele trupelor de trupă, sic-care cu câte o gardă, în frunte cu muzica, au fost aduse la palat. Lume multă era adunată pe calea Victoriei, familia regală privia din balcon sosirea drapelelor, în fața cărora toată lumea se descoperea cu respect. La 8 oare consiliul de ministri a prezentat Regelui felicitările guvernului și apoi s'a ținut drapelul batalionului de geniu, acum infuzat. La 9 oare s'a făcut retragerea cu torțe, muzicele aflătoare în Capitală toate au luat parte.

Mercuri dimineața s'au tras îndatinatele salve de tunuri și-apoi la 8 oare gardele drapelelor au venit după drapele. Aglomerația pe strade era enormă. Un ofițer de vânători raportând prințului Ferdinand, de această înghesuială, acesta a răspuns surizând: așa se întâmplă cu astfel de ocazii. La 9^{1/2} prințul Ferdinand luând comanda trupelor, ce se înșiriseră pe calea Victoriei până la Mitropolie, călărea lângă trăsura, în care ședea Regele și Regina. Prințesa Maria cu dragălașii săi copii urmau în trăsura a doua. Mai erau prezenți prințul Wilhelm, fratele moștenitorului și prințul de Wied, nepotul reginei. Pe tot drumul familia regală a fost împărțită de celea mai cordiale aclamări ale imensului public, a elevilor și elevelor școalelor de fete, a veteranilor ș. a. După serviciul divin dela Mitropolie, s'a început defilarea, pe bulevard, pe dinaintea statuei lui Mihail Viteazul.

Câteva mii de băieți dela școalele sătești în costum țărănesc, cu pușcă și baionetă și cu căciula de dorobanți au început defilarea. Era o admirabilă priveliște, să vezi pe acești copii de 8—14 ani, lovind cu atâta putere pământul, ca niște adevărați soldați. Special copiii de pe Prahova, de sub comanda căpitanului Cernescu, a fost foarte mult aclamați.

Nu mai puțin admirabili au fost numeroșii veterani, cari făcuseră campania din 77—8. Tot publicul căuta cu mândrie la acei oameni, cu pieptul plin de decorații și cu trupul de rani, apoi la drapelele, din cari gloanțele dușmane rupseră de a binele bucăți din falnicul tricolor.

În fruntea trupelor pășeste mândru prințul Ferdinand, conducând defilarea; sosește apoi cea mai marcantă figură dintre militari: generalul Groza în fruntea soldaților săi. A plăcut foarte mult vânătorii, artileria, școala militară în frunte cu căpitanul Sturdza, apoi roșiorii, marina ș. a. Defilarea a ținut aproape 2 oare, timpul era splendid.

La oarele 5, s'a dat la Cismigiu un banchet celor 2500 primari, cari veniseră la București; tot atunci în arenele romane dela expoziție un banchet veteranilor. Cel dintâiu a fost cercetat de prințesa Maria, îmbrăcată în costum național, încunjurată de o aleasă cunună de dame, îmbrăcate la fel. Prințul Ferdinand și cu prințul Carol au onorat cu prezența lor banchetul veteranilor, deșteptând pretutindenea bucurie și desfășurate urale.

Sara o feerică iluminată pe stradele principale ale Capitalei, în fața palatului, primărie, Fundațiunea Carol I. și airea. Drapelele fălăiau pretutindeni. Familia regală și princiară s'a plimbat pe calea Victoriei, privind iluminata.

Joi s'au început recepțiunile la palat, după programul stabilit, iar după prânz s'au dat în onoarea primarilor și a veteranilor festivale la teatrul național la teatrul liric și Ateneu. La Ateneu societatea „Carmen” a cântat între altele done piese populare ale măiestrului Murășianu, care au fost viu aclamate și bisate.

Serbările sau mai ținut lanț câteva zile, sfârșind Vineri cu Academia română care a ținut ședință festivă din acest fericit jubileu.

În deosebi micii dorobanți, veteranii și primarii, cu costumele lor variate după feburile ținuturi, au fost obiectul celor mai cordiale interesări.

Expoziția, care era să încununeze și ea aceste mărete serbători, n'a putut fi deschisă la 14 Mai v. cum se anunțase și mult mai tem, că nu se va deschide nici la 1 Iunie v. cum spunea o altă știre. La tot casul ea are să fie măreață, dar credem că mai este mult până ce se va termina, ceea mai multe lucrări fiind de abia acum în curs. Prin jumătatea a doua a lunii August, când a fi să mergem noi în grupă la București, vom putea însă să o admirăm de a binele.

MAINU.

Foaia oficioasă de Mercuri publică numirea de canonic prebendat în capitulul nostru a directorului de preparandie Preaonor. **Gheorghe Muntean**, protopop onorar și asesor konzistorial.

Tot acolo se publică promoția graduală a membrilor capitulari de Oradea-mare, anume a Ilustr. **Dr. Augustin Lauran** de prepozit, a Rslor **Artemiu Șarkadi** de canonic cantor, **Gheorghe Juhász** canonic custode și **Moise Nyes** canonic școlastic și numirea de canonic cancelar a Preaonor. **Ioan Butean**, director gimnazial în Beiuș.

Amândouă numirile aceste sunt meritată răsplată pentru îndelungate servicii pe terenul instrucțiunii publice.

Gheorghe Muntean e născut la Henig în 1840. Din 1868 începând servește la institutele de învățământ din Blaj, mai întâiu ca profesor la școalele normale, apoi la preparandie. La 1887 a fost numit director al acestor școale, iar din 1891 poartă sarcina de asesor konzistorial, fiind membru la esactorat, în comisiunea școlastică și tribunatul matrimonial. A lucrat pe terenul literaturii pedagogice, publicând mai multe scrieri, din cari unele au ajuns mai multe edițiuni.

Ioan Butean e născut în 1848 la Carcii-mari, în 1871 a fost numit profesor la gimnaziul din Beiuș, și din 1889 director la acel institut, iar mai târziu rector al internatului Pavelian, fiind numit arhidiacon onorar, membru la esactorat și asesor konzistorial. În sesiunea dietală trecută a fost ales deputat al cercului Beiuș.

La mulți ani!

Noutăți.

Distincțiune. Anunțăm cu multă bucurie, că Sfinția Sa Preafericitul Pontific Pius X. a decorat pe dl **Ștefan Havași Oașanul**, cu crucea de cavalier al ordinului Sf. Silvestru Papa, aceasta ca vrednică răsplată pentru însemnata donațiune făcută de D-sa pentru noua biserică din Cluj — Sincere felicitări!!

Directorul fundațiunii Șilutțane își ține azi ședința anuală. Sunt prezenți membrii **Iosif Pop** și **Ioan Mezei**, juri de curie, **Budapesta**, **Vasile Hossu**, jude de tablă, Cluj, **Iuliu Bardoși**, insp. școl. în retragere, Sibiu, **Basilin P. Hârșan**, avocat Sibiu și **Vasile Zăhan**, avocat D.S.-Mărtin. — Măne Sâmbătă va ține ședință Senatul aceleiași fundațiuni, care între altele va avea să aleagă

pe membrii directoriului pe un non period de 6 ani. Dintre cei chemați să ieie parte în senat au venit dnii: **Ioan Nestor de Dezmir**, jude de tablă pensionat în Cluj, **Vasile Ranta Baticescu**, jude reg. de tribun. penz. Cluj, **Dr. A. Mureșianu**, proprietarul „Gazetei Trans.” din Brașov, **Dr. Ioan Pop de Hidiz**, medic Orăștie, **Petru Pop**, jude de tribun. penz. Brașov.

Ruptură de nori. Ni-se scrie din M-Ludoș: Sâmbătă în 26 Maiu între oarele 5—6 s'a descărcat asupra Ludoșului și pe o parte a hotarului Cheței o ploaie torențială împrenată cu grindină. Toate păraiele s'au umflat. Au dus case și grajduri. O femeie a fost luată de valuri. Pagubele sunt enorme mai ales în fânate și grâne.

Petrețeri. Reuniunea femeilor române din Abrud, Abrudsat și jur, invită la *petrețerea de vară*, ce o aranjază Luni, în 4 Iunie (a doua zi de Rusalii) în grădina dlui George Danciu (promenadă). Venitul curat este destinat în favorul reuniunei.

— Reuniunea de cant și muzică „Unirea” din Varadia, invită la *concertul* împrenat cu *teatru*, care se va aranja din incidentalul săntirei bisericei gr-cat. din Varadia. Duminică la 3 Iunie n. 1906. (duminica Rusaliilor) în ospătăria mare din loc. Venitul curat e destinat pentru biserica gr-cat. din loc și pentru reuniune.

— Despărțământul „Astrei” din Beiuș, invită la *concertul*, ce-l va da în favorul bibliotecii sale în 4 Iunie n. 1906. În localitățile otelului la „Stina de vale”. — După concert urmează dans.

— Comanda Reuniunii Pompierilor voluntari din Blaj, invită la *petrețerea de vară*, ce se va ține în 4 Iunie 1906. (a doua zi de Rusalii) în „Bercul mitropolitan”, iar la caz de timp nefavorabil în Sala de gimnastică.

— Tinerii economi din Cisteul-românesc, invită la *producțiunea teatrală* urmată de *joc*, ce o vor aranja la 4 Iunie 1906. (a doua zi de Rusale) în curtea dlui Georgiu Călugăr, iar la caz de timp nefavorabil, în școala gr-cat. din loc. Venitul curat este destinat în favorul școalei gr-cat. din Cisteiu.

Mulțămită. Subscriși neconzolați părinți, neputând tuturor în deosebi, venim pe calea aceasta a aduce P. T. Public mulțămită și recunoștința noastră pentru condolențele aduse din incidentalul repausării scumpei și neuitatei noastre fice **Irina**. În deosebi aducem mulțămită și recunoștința noastră amicelor ei din „Cunună” a cărei membră a fost și decedată, apoi celorlalte St. Domnișoare și Domni tineri, cari toate și toți în deosebi pe lângă onorul dat intru petrețerea ei la locul de repaos, și-au manifestat pretinția și iubirea lor prin depunerea de cununi pe sicriul ei rece. Dumnezeu să le răsplătească cu bine iubirea manifestată față de scumpa noastră decedată. — **Simeon Muntean** notar și soția.

Necrolog. † **Dumitru Racoșan**, paroh gr-cat. în Cașva, după un morb greu și îndelungat, împărțit cu s. taine ale muribunzilor, și-a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Vineri în 25 Maiu 1906. În anul 32. al etății și 9. al preoției și căsătoriei.

† **Marta** văd. **Chitul** măr. **Murășan**, a repausat după grele suferințe, în 23 Maiu, în etate de 62 an.

† **Susana Corvin** n. **Barta**, din Blaj, a repausat în 29 Maiu 1906. În etate de 73 ani și 56 al căsătoriei, provăzută cu s. Sacramente ale muribunzilor.

În veci amintirea lor!

Aviz. Prin aceasta aducem la cunoștința cetitorilor noștri, că firma de esport și import de cafea din Fiume: **ROMUL PASCU**, a încetat de a esista ca firmă românească.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

Spiritismul.

(Continuare).

„În acest moment, toți cei de față puteau să vadă aceea mână. Ea nu era totdeauna o simplă formă, ci uneori avea aer de a fi însuflețită și foarte grațioasă: degetele se mișcau și carnea părea a fi pe deplin omenească. La încheietura mânei sau la braț, această formă devenia aburoasă și se perdeea într'un nor luminos. La atingere, aceste mâni câteodată sunt reci ca ghița, și moarte; câteodată, din contră, ele mi-au părut calde, vii, și strângeau mâna mea cu tot avântul unui vechiu prietin. Odată eu am reținut una din aceste mâni în mâna mea, strângându-o cu hotărârea, ca să nu-mi poată scăpa. Ei bine, fără nici o încercare sau o efortare de a se smulge din strânsoare, aceea mână încetul cu încetul s'a topit așa zicând, și m'am pomenit că în mâna mea n'a mai rămas nimic.“¹⁾

Despre apariția de mâni mărturisește și *Dr. P. Gibier*. El făcea experimente cu mediul Slade, în 12 Maiu 1886, la 11 oare a. m., fiind lumină deplină în odaie. Pe când sta el, cu un prietin al său, și cu Slade, toți trei cu mâinile pe masa de experimente, văd că vine către ei o mână fără braț. Mediul Slade invită pe Gibier să-și pună mâna sub masă, și acolo l-l va atinge mâna nevăzută. Așa și face; dar nu i-se întâmplă nimica. Atunci îi zise Slade, să ia o tăbliță și să o țină sub masă, el cu o mână deoparte, iar Slade cu o mână de alta. Așa făcură, și Gibier se simți atins și netezit de o mână; lasă tăblița din mână, pe care acum o ținea numai Slade, și pune mâna pe mâna lui Slade. Aceasta era caldă, pe când mâna, ce-l atinsese și netezise mai înainte, era rece ca ghița.²⁾

Mâni și picioare de acestea a observat și Zöllner cu mediul Slade. Și ca să se convingă și mai bine, a făcut să le rămână urma. Spre scopul acesta, zice el,³⁾ „am adus un vas de porcelan, cam de o urmă în diametru, și de două degete afund. L-am umplut până deasupra cu făină, și l-am pus sub masă.... Pe când mâinile lui Slade erau neîntrerupt pe masă, deodată bag de samă, că o mână puternică mă strânge de genunchiul drept sub masă, cam o secundă; în momentul când am spus-o aceasta celor de față, și am voit să mă scol, vasul cu făina s'a târâit pe padiment, cam vre-o 4 urme, fără să se fi atins cineva de el. Pe pantalonii mei era chipul unei mâni puternice, pline de făină; și pe suprafața făinei din vas am văzut cu totii imprimată de tot fin figura unei mâni mari, așa că se vedeau și crețele pielii“. Pe mâinile lui Slade nu era nici un semn de făină. De altcum mâna aceea era cu mult mai mare, decât mâinile lui Slade. — Tot experimentul acesta l-a făcut Zöllner și cu o hârtie presărată cu funingine. Aceasta o lipise mai înainte pe o scândură, și a pus-o sub masă. După 1—2 minute află pe hârtie, urma unui picior desculț. Examinează ghetetele și pantalonii lui Slade, dar nu află nici un semn de funingine pe ele; de altcum nici nu puteau să fie picioarele lui Slade, pentru că acestea erau cu 4 centimetri mai lungi, decât urma piciorului de pe hârtie. — Apoi a luat o tăbliță dublă, a provăzut-o cu copcii de aramă, a pus între tăblițe o hârtie funinginită, și le-a luat în brațe. Mâinile lui Slade erau pe masă; acolo au și rămas. După 5 minute Zöllner simte apăsându-se ceva pe tăblițele, ce le ținea în brațe, în două rânduri, și îndată se aud trei pocnituri în masă; semn, că fenomenul era gata. Desfac tăblițele. Pe o parte a hârtiei era o urmă de picior drept, pe cealaltă, urma aceluiaș picior stâng de mai înainte.

În *clasa a VIII-a* punem *scrisorile directe* ale spiritelor. De regulă spiritele scriu pe tăblițe, ca să se audă scârțâitura; dar nu e rară nici scrisoarea pe hârtie, cu ceruza ori cu peana.

Martor despre acestea este, întâi: *Dr. P. Gibier*, în cartea: *Le spiritisme*.⁴⁾ El experimentă cu celebrul medium american Slade. Din cele 10 ședințe, dl Hașdeu l. c. reproduce pe cea dintâi: „La 29 Aprilie 1886, la orele 11 dim. eu și amicul meu A. ne ducem la Slade. Eu luai cu mine mai multe plăci (ardoises), pe cari le-am iscălit cu creionul albastru. Am inspectat

odaia, am examinat masa și mânecele lui Slade, l-am căutat sub haine, l-am desculțat. Apoi, după cererea lui Slade, am scos din ghiozdanul, pe care nu-l lăsasem o clipă, două plăci încadrate, din fabrica lui Faber, și le-am pus, fiecare îndeosebi, pe masă. Slade ia un bețișor de scris pe placă, lung de 8—10 milimetri, l-l rumpe cu dinții în două, și-l așează pe una din plăci, la capătul opus iscăliturii mele. Apoi acopere placa cu cealaltă, cu iscălitura înlăuntru; ia amândouă plăcile astfel unite și le pune vertical pe antebrațul meu stâng. N'am pierdut din vedere nici una din mișcărilor sale, pecum nici plăcile mele. În momentul când Slade pleca plăcile, ca să le pună vertical, s'a auzit înlăuntru alunecarea bețișorului în spațiul dintre cele două fețe încadrate. Odaia era bine luminată. Toți-trei noi aveam mâinile pe masa goală: dl A. la dreapta mea, iar Slade la stânga. Eu urmăream cu ochii mâinile lui Slade și picioarele lui, pe cari el nu le ținea sub masă. Văd foarte lămurit pe antebrațul meu cel stâng cele două plăci lipite una de alta și ținute cu mâna stângă a lui Slade. După 20 sau 30 secunde, simțesc plăcile apăsându-mi cu putere antebrațul. Slade zice atunci că curentul trece prin brațul lui, și se plânge că-l doare puțin. Câte-va lovituri surde au răsunat în plăcile mele, și mâna lui Slade a devenit țapănă. Deodată s'a auzit foarte lămurit scrierea. Ascult plăcile: nu putea fi nici o îndoială; înlăuntru plăcilor scârțâia; auzul meu nu mă înșelă: scriere, punctuațiune, de patru ori o liniuță trasă. Scrierea era dintâi înceată, apoi după prima liniuță a devenit mai repede, iar după a doua liniuță din nou înceată“. Plăcile s'au deslipit, continuă dl Hașdeu, și pe una din ele s'a înfățișat următoarea scrisoare, sau mai bine următoarele scrisori scrise: englezește, nemțește, franțozeste și iarăș englezește: „Mai multe spirite sunt de față, și vor să vă spună puține cuvinte. Sunt cu sinceritate W. Klark“, (englezește). „Scumpul meu domn, primește urările mele cordiale. Ion Stephens“, (nemțește). „În adevăr idea Dtale e foarte bună. Al Dtale devotat serv L. de M.“, (franțozeste). „Scumpe Domnule, noi toți ne unim în cele de mai sus“, (englezește).¹⁾

Experimente de felul acestuia a mai făcut Gibier cu Slade și de altădată. Dar nu s'a încrezut. De aceea a întrebat pe un anumit I., scamator celebru la teatrul Robert-Houdin din Paris, că nu s'ar putea explica fenomenul cu nescari apucături scamatorice? I-a spus împrejurările, între cari s'au întâmplat scrierile directe; și scamatorul i-a răspuns, că dacă s'ar pune laolaltă toți scamatorii din lume, totuși n'ar putea să facă nimica, ce să samene măcar cu fenomenul acesta. Spre a se convinge și mai bine, însuși scamatorul a venit la o ședință, cu o femeie cu tot, a examinat și s'a uitat la toate, și apoi a dat următorul atestat: „Dlor bărbați de știință! Eu scamator (prestidigitateur) fiind, mărturisesc, că ședința dlui Slade e adevărată, cu adevărat spiritualistă, și nu se poate pricepe fără recursul la manifestări ascunse. Și din nou mărturisesc.“²⁾

Alt exemplu ne prezintă Zöllner, iarăși cu mediul Slade. În ședința din 13 Decemvrie 1877, Zöllner a luat două tăblițe; le-a legat deolaltă cu șinor, punând mai înainte între ele o bucată de stil. Apoi le-a așezat deoparte de mediu. Când le-a luat de acolo, a aflat pe ele scrisoare de a spiritelor. În ședința din 14 Decemvrie a luat iarăși o tăbliță; a ales-o el însuși, și a curățit-o; apoi a pus pe ea o bucată de stil, și a așezat-o sub masă. Mâinile lui Slade erau pe masă; iar picioarele îi erau pe lângă masă, căci ședea în dungă, și nu s'au pierdut din ochii lui Zöllner nici pe un moment. Deodată aud cu toții scârțâituri pe tăbliță. O ieau și se uită la ea. Era scris: „Adevărul iese învingător asupra ori-cărei greșeli“.³⁾

Acum s'ar putea adăuga și scrisorile automate, pe cari le scriu spiritele, prin mediu. Dar ele *de multeori pot fi înșelăciuni* sau *sinamăgiri*. Cu exemple de acestea ne poate servi dl Hașdeu în „Sic cogito“ capul ultim: „Excelzior“, unde ne spune, că întreagă structura și înfrumțețarea templului Iulia Hașdeu a fost inspirată ori descrisă automaticește.

(Va urma.)

¹⁾ Cfr. și Wolk. pag. 94.

²⁾ Franco pag. 112.

³⁾ Wissenschaft. Abhand., la Wolkenberg pag. 97.

⁴⁾ La Franco, op. cit. pag. 113—114; și la Hașdeu pag. 137 și urm.

¹⁾ Faximilul se află la dl Hașdeu pag. 139.

²⁾ Franco pag. 115.

³⁾ Wolkenberg op. cit. pag. 96.

Dracul în școală.

Povestire populară, tradusă după Bolanden de
 Angustin Paul.

(Continuare.)

6

„Nu! Dta ești cavaler și aparținî gradelor superioare, al căror rang nu numai că te introduce în misterie particulare, ascunse gradelor inferioare, dar te și obligă la lucruri importante. Eu din contra sunt un frate albastru, nu sunt cavaler, nu sunt purtător de arme, nici luptător. N'am intrat în ordin cu altă intenție, decât cu gândul de a găsi în loje petrecere și frăție și de a participa la agape. Nici un tel de muncă n'am căutat, cu atât mai puțin una asemenea, cum vād că vrei să întreprinzi împotriva venerabilului învățător din Schwauheim.

„De altă parte, Dta știi, că casa mea, nici odată nu a fost închisă pentru scopurile ordinului și că cotisațiile mele sunt conziderabile“.

„Sprijinul Dtale merită toată recunoștința“, confirmă gradul superior. „În cazul de față însă nu e vorba de misteriele gradelor superioare, ci de un obiect foarte important, care preocupă întreaga lume liberală și neconfesională. Dacă ai fi cetit ultimul număr al revistei noastre „Bauhütte“, atunci ai fi lămurit asupra interesului, ce-l are ordinul nostru față cu școala primară“.

El scoase din buzunar un număr din revista „Bauhütte“.

„Ascultă câteva frase, cari îți vor explica totul“, continuă cavalerul și ceti: „Solicitădinea fraților masoni trebuie să fie îndreptată spre instrucțiunea și educațiunea din școală. Ei trebuie să vegheze ca să nu fie numiți învățători, oameni de căroră le-a mai rămas un rest de sentiment creștinesc. Ca să putem combate credința, instrucțiunea religioasă trebuie eliminată din școală. În prima linie așadar trebuie abrogat acest obiect, care introduce perversiunea morală în inimele poporului, întunecă mințile copiilor, stingherește libera cugetare a omului și incurcă avântul sentimentelor. Ultimul nostru scop este nimicirea creștinizmului, din care cauză problema școalelor de stat este de a arunca în mormânt acest cadavru!“¹⁾

„Nu te osteni mai departe“, intrerupse Huber pe cetitor. „Aceste lucruri nu mă privesc de loc“.

„Nu te înțeleg!“ zise mirat cavalerul.

„Organele noastre anunță destul de clar problema francmasoneriei prin restrângerea sau eliminarea totală a religiunii din școală, — ordinul nostru apelează la toți frații în privința aceasta și Dta rămâi rece și indiferent? Eu plănuiesc să încrez în spiritul ordinului nostru și — Dta te superi? Asta nu o înțeleg?“

„Fiindcă Dta n'ai pentru interesul meu personal nici o conziderație“, replică viu milionarul. „Dta cunoști pasiunea mea pentru această vilegiatură majestuoasă, al cărei parc l-am împodobit cu cele mai frumoase conifere și tușuri de lux. A petrece aici, este pentru mine bucuria cea mai mare. Niciodată nu se întâmplă nici o vătămare plantațiilor mele favorite. În vila aceasta nimic nu se strică în timpul absenței mele. Pentruce? Repet, — pentrucă Tivoli al meu stă sub

¹⁾ Francmasonul van Humbeek, ministru belgian în senat, 1863.

paza și scutul poruncei a șeptea alui Dumnezeu. Atotștiutorul și atotprezentul nu permite Schwainheimenilor nici cea mai mică stricăciune. Dta vrei acum, prin severa executare a instrucțiunii neconfesionale să smulgi din inimele tinerilor credința în Dumnezeu. Dta vrei să nimicești frica lui Dumnezeu, care ne-a scutit până acum proprietatea. Dta vrei să crești niște băieți impertinenți, niște tineri rău făcători, cari vor face aici grozave pustiiri. Mărturisesc, sunt silit să protestez împotriva unui asemenea plan“.

O zimbire compătimitoare alunecă pe fața lui Lug.

(Va urma.)

Bibliografie.

A apărut:

„Mângăierea creștinului“, carte de rugăciuni pentru credincioșii greco-catolici. Din cărțile rituale ale bisericii orientale și din alte cărți de pietate compusă de Ioan Genț, protopop gr.-cat. în Oradea-mare. Cu aprobarea și binecuvântarea Ilustrisimului și Reverendisimului Domn Dr. Demetriu Radu, episcop gr.-cat. de Oradea-mare. — Această carte de rugăciuni are un conținut de 462 pagini. Are un format drăgălaș. Cuprinde: rugăciuni de dimineața, de seară, rugăciunile mesei, rugăciuni la s. liturgie, rugăciuni înainte și după mărturisire, înainte și după cuminecătura, Devoțiune către Isus Hristos, Acatistul Domnului Nostru Isus Hristos, Acatistul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu, Paraclisul, Canon de rugăciune către Ingerul păzitor al vieții omului, Canon de rugăciune către Puterile cerești și către toți sfinții, rugăciuni diverse pentru toate ocaziunile, urmarea sfintei și dumnezeieștii liturgii, câteva meditațiuni din cartea lui Toma de Kempis „despre imitațiunea lui Hristos“, din „Filotea“ sfântului Francisc Saleziu, și din cărțile sfântului Alfonz Liguori, rugăciuni și cântări la cununie; cântări bisericesti la utrenie, Polieleul, Psalmii aleși și pripelele, Catavasiile, cântări la inserat și la înmormântare. Afară de acestea în multe locuri sunt intercalate între text scurte instrucțiuni despre rugăciune, despre ss. taine, despre purgator, precum și explicările numelor unor cântări și rugăciuni ce obvin în ritul nostru, cum sunt: litie, polieleu, utrenie, doxologie, acatist, șcl. — Cartea, care e întocmită astfel, încât e în stare a satisface pretenziunile inteligenței noastre culte, chiar așa, ca lipsele sufletesti ale credincioșilor noștri dela țară, a apărut în ediția autorului, pe două feliiuri de hârtie, și se poate procura pe lângă următoarele prețuri: I. Ediția populară, pe hârtie bună, un exemplar legat în table tari, cu cruce aurită și cu margini aurite, costă 1 cor. 20 fil. plus spese postale 10 fil.; laolaltă 1 cor. 30 fil. La zece exemplare plătite deodată al 11-lea exemplar se dă gratuit. II. Ediția mai fină, pe hârtie albă: a) legat în pânză, cu cruce aurită, cu margini aurite și cu toc, un exemplar spedit recomandat costă 3 cor. 35 fil. — b) legat în piele, cu cruce aurită, cu margini aurite, și cu toc, un exemplar cu trimitere recomandată 5 cor. 45 fil. — c) legat în piele mai fină, compactare modernă și foarte plăcută, căptușită, cu cruce aurită, margini aurite, și toc, un exemplar spedit cu recomandatie 7 cor. 45 fil. — d) legat în matasă fină, cu căptușală, cu cruce aurită, margini aurite și toc, un exemplar trimis cu recomandatie 7 cor. 45 fil. — e) legat în imitație de fildes (os de elefant), cu cruce și margini aurite și toc, un exemplar cu spedere recomandată 8 cor. 45 fil. — Comandele sunt a se adresa la subscrisul. Prețul se trimite înainte, sau se încassează cu rambursă (ntánvétel). — Oradea-mare, 12 Maiu 1906. Adresa: Ioan Genț, protopop gr.-cat. în Nagyvárad, Sztaroveszky utca 6 szám.

„Sămănătorul“ Revistă Literară. Anul V. Nr. 20. cu următorul sumar: N. Iorga, Expoziția sibiiană a profesorului Comsa. — I. Barseanu, Vrajmașul (poezie). — G. Bogdan-Duică, Seminarul pedagogic. — I. A. Basarabescu, O carte pentru copii: despre „Ilie Marin“. — Dinu Ramură, Vecinei (poezie). — E. Ciuchi, Romanță (poezie). — Căp. Al. D. Sturdza, Onoarea ofiterului român. — Ana Codreanu, Salcămul (poezie). — V. Caraiyan, Aliman Voinicul (poveste). — N. Iorga, Cronică. — În supliment: Stadă din București (după Doussault); Cetatea Neamțului (după Bouquet); Serbare a lucrătorilor într'o pădure din Muntenia c. 1830 (după Doussault).

Numărul: în țară 20 bani, în străinătate 25 bani. Abonamentul: în țară 10 lei pe an, în străinătate 12 lei pe an. Redacția, Strada Buzzești Nr. 42. Administrația: Str. Regală, 6 (Tipografia „Minerva“).

„Neamul Românesc“. Anul I. Nr. 1. cu următorul cuprins: N. Iorga, Cătră cetitori. Iubileul. Serbările dela Sibiu. — Cronică: Din țară de N. I.; Dela Românie de peste hotară: Știri din Orăștie, Arad, Brașov; Din țări străine de N. I. În supliment: Corespondență din Galați de O. G. — Numărul 15 bani. Abonamentul: în țară pe un an 15 Lei; în străinătate 17 Lei.

„Junimea Literară“. Anul III. Nr. 5. cu următorul cuprins: Mobiliarul țăreanului român din Bucovina, Ilie Veslovski. — Taină (versuri), Leandru. — O carte de judecată din anul 1729 din Câmpulung (urmare și fine), T. V. Stefanelli. — Luna, luna mă omoară (versuri), Radu Sbiera. — Când nu poți iubi (schită), Magda Lacrimită. — Cântec, Filuț. — Ideea latinității în istoria română (urmare), Iancu I. Nistor. — Cântec popular cules de I. Ionașcu. — Notițe bibliografice.

„Dela țară“, primul volum al colaboratorului nostru Ioan Agărbicean, e bine apreciat de celea mai competente critice. Dl Iorga în „Sămănător“, Dr. Sextil Pușcariu în „Luceafărul“ și cronicarul dela „Revista noastră“ sunt de perfect acord în a lăuda talentul dlui Agărbicean, care promite a deveni un artist mare. Indemnăm pe toți cetitorii noștri, să grăbească a-și procura acest volum. Prețul cor. 1.20 + 10 fil. porto. Se află de vânzare la Libr. Semin. în Blaj.

Augustin Paul: Întră Someș și Prut, schițe, impresii, amintiri. Costă cor. 1.30 și se pot procura dela: Librăria Seminariaală din Blaj.

Proprietar, editor și redactor răspunzător:

Aurel C. Domșa

Tusă!

Cine nu să îngrijește de
tusă păcătuște contra sa.

Caramelle
de piept
ale lui Kaiser

cu 3 brazi

probate de medici și recoman-
date contra tusei, ră-
celei, guturaiului. 4512
recunoștințe dovedesc efec-
tul minunat al acestei me-
dicini. — Un pachet costă
20 și 40 fil. și să pot afla
la farmacia Carol Schiessl
— Blaj. (13) 6-32

BIBLIOTECA UNIREI.*)

1. Benhur sau zilele lui Mesia, de Levis Wallace, 2 v. 2-90
2. M. Eminescu. Studiū critic. —.90
3. Câte-va momente din inceputurile bisericeii rom. de C. Auner —.20
4. Nume de familie la românii din Ungaria, de A. Viciu. —.12
5. Din viața lui I. Micul de M. Străjan —.16
6. Albertina. Povestire de Dr. V. Bojor. —.30
7. Cestiuni din dreptul bis. unite p. I. II. 3-40
8. Cele doue fețe ale lumii de Nicu —.30
9. Ziua Deșteptării de Aurel Fodor. —.16
10. Cele două conștiințe, pieză teatrală în 5 acte, trad. de Simion Zehan —.40

*) Aceia, cari vor comanda de odată toți 10 Nrii, li primesc cu 6-10 cor. în loc 8-84 cor.

A apărut:
LITURGIERUL

Prețul unui ex. pe hârtie „prima“	
crudo	6 cor.
legat	9 „
Pe hârtie velină consistentă:	
crudo	5 cor.
legat	8 „

La expozițiunea milenară din Budapesta dela 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și fabrica de scaune de fer pentru clopote a lui

ANTONIU NOVOTNY

în Timisoara-Fabric

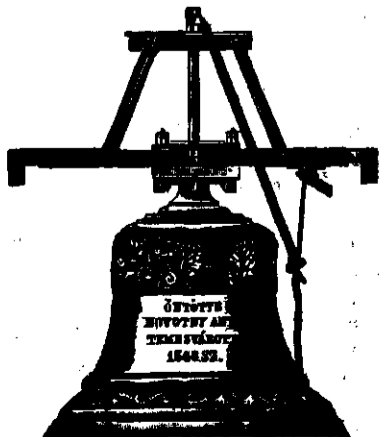
(8) 11-52

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioasă, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fer bătut, construite spre ale întoarce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o latură prin aceea ce sunt mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

→ clopotele găurite ←

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, decât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patent de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 461 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătătoare, — spre preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco

Iulius Erös.

Sibiu (Nagyszeben) strada Cîsnădiei 3.

Tot feluri de oroloage, juvaero din aur și argint, — tăcămuri din argint, recuise de aur și argint pentru biserici.

☞ Cel mai mare deposit din Ardeal ☞
Mare deposit de sticle măritoare, ocheane și binocle

Comandele se esecută numai pe lângă rambursă.

Reparările se esecută prompt și eftin. Cumpăr eventual schimb cu cel mai mare preț curent obiecte vechi de aur și argint și petri scumpe.

☞ La cerere trimite franco și gratis Prețcurent ilustrat. ☞

Nr. 3016. F. Orologiu cilindru remontoir din argint, cu acoperisuri duble de o construcție puternică și trainică, costă 7-50 coroane.

(5) 23-52

În vara trecută, pe lângă toată seceta mare ce a fost, totuși în

Prima colonie de viță de vie de pe TÂRNAVĂ

a căreia proprietar e FR. CASPARI, Mediaș 100, Transilvania,

unica în întreagă Ungaria, vița a fost udată zilnic cu apă în quant de 5 milioane de litre, drept aceea e singura care poate lifera vița de vie frumoașă și trainică.

Catalog ilustrat, cu diferite epistole de recunoștință, să trimite gratis și franco.

(25) 7-20

FLORICELE DE CÂMP,

schite ușoare. De A. C. DOMȘA
Prețul 1 coroană.

Institut indigen. Banca de asigurare

„Transilvania“

din Sibiu

(7) 11-52

☞ întemeiată la anul 1868 ☞

în Sibiu, strada Cîsnădiei nrul 5 (edificiile proprii), asigurază în cele mai avantajoase condiții:

☞ contra pericolului de incendiu și esplosiune. ☞
edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc.

☞ ☞ asupra vieții omului ☞ ☞

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix. asigurări de copii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului:
90,981.088 coroane.

capitale asigurate asupra vieții:
9,125.898 coroane.

Dela întemeiere institutului a solvit:
pentru despăgubiri de incendii 4,077,788.78 c. petru capitale asigurate pe viață 3,568,863.37 cor.

Oferte și ori-ce informațiuni se pot primi dela:
Direcțiune în Sibiu, str. Cîsnădiei nr. 5 etagiu I. curtea I.

și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița și Cluj, precum și dela subagenții din toate comunele mai mari.